

«Λόγοι Καρδιάς απ' την Ωραία Πύλη»: Συζήτηση για το Κυριακοδρόμιο του Κωνσταντίνου Γανωτή, στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»

/ [Ενορίες](#)

Το βιβλίο αποτελεί μια πολύτιμη μαρτυρία ενός ανθρώπου που έζησε βαθιά την ορθόδοξη πίστη και τη μετέδωσε με τρόπο απλό, ζωντανό και παρηγορητικό. Ο Κωνσταντίνος Γανωτής ήταν κήρυκας που δεν κατήγγελλε αλλά θεράπευε, δεν εκφόβιζε αλλά ενθάρρυνε, δεν ύψωνε ηθικά βάρη αλλά άνοιγε δρόμους προς την ελευθερία της αγάπης.

Μία συζήτηση, **αφιερωμένη στην έκδοση του Κυριακοδρομίου του αείμνηστου Κωνσταντίνου Γανωτή**, που περιλαμβάνει 89 ομιλίες-κηρύγματα του στο **Ιερό Παρεκκλήσιο της Οσίας Ξένης**, με τον τίτλο **«Λόγοι Καρδιάς απ' την Ωραία Πύλη»**, πραγματοποιήθηκε στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο του προγράμματος **«ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»**, την Δευτέρα 5 Οκτωβρίου.

Ο Γιώργος Μπάρλας, Εκπαιδευτικός, Παραγωγός του Ρ/Σ “Πειραιϊκή Εκκλησία”, συζήτησε για το βιβλίο με τον π. Γεώργιο Γανωτή, Δάσκαλο και τον Δημήτρη Μαυρόπουλο, εκδότη και Συγγραφέα.

Ο λόγος του Κωνσταντίνου Γανωτή δεν κινείται στο πλαίσιο μιας ηθικολογικής ή καταγγελτικής θεολογίας, αλλά εκφράζει έναν «καρδιακό λόγο», ο οποίος αγγίζει τον άνθρωπο χωρίς να τον συνθλίβει με ενοχές. Ο μακαριστός προσέγγιζε το Ευαγγέλιο με τρόπο που αποκαλύπτει τη χαρά της Βασιλείας του Θεού και τη θεραπευτική δύναμη της θείας αγάπης. Το βιβλίο αποτελεί μια διαφορετική ανάγνωση της χριστιανικής ζωής, απαλλαγμένη από τη νοοτροπία της κατάκρισης και του φόβου.

Ο π. Γεώργιος Γανωτής εξήγησε ότι η έκδοση του βιβλίου γεννήθηκε από την επιθυμία να διασωθεί και να μεταδοθεί ένας πνευματικός θησαυρός που είχε επηρεάσει βαθιά τον ίδιο και πολλούς άλλους ανθρώπους. Θυμάται τον πατέρα του να κηρύττει από την Ωραία Πύλη του παρεκκλησίου της Οσίας Ξένης και περιγράφει την προσωπική του εμπειρία ως εμπειρία πνευματικής αναπαύσεως. Ο λόγος του Κωνσταντίνου Γανωτή δεν δημιουργούσε αισθήματα ενοχής ούτε φόβου, αλλά οδηγούσε τον ακροατή σε αυτογνωσία μέσα από τη συμπόνια και την αγάπη.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην τεράστια εργασία που απαιτήθηκε για την έκδοση του τόμου. Περισσότεροι από είκοσι εθελοντές εργάστηκαν επί έναν χρόνο για την απομαγνητοφώνηση, επιμέλεια και προετοιμασία των κειμένων. Το αξιοσημείωτο, σύμφωνα με τον επιμελητή, ήταν ότι όσοι συμμετείχαν στη διαδικασία ένιωθαν οι ίδιοι να ωφελούνται πνευματικά από τα κείμενα και ζητούσαν να επεξεργαστούν περισσότερα κηρύγματα. Το γεγονός αυτό θεωρείται ένδειξη της δύναμης και της ζωντάνιας του λόγου του Γανωτή.

Μεγάλο μέρος της συζήτησης αφιερώθηκε στη φύση και στον σκοπό του κηρύγματος. Ο Δημήτρης Μαυρόπουλος τόνισε ότι το κήρυγμα δεν είναι απλώς μια ομιλία αλλά ουσιώδες στοιχείο της Θείας Λειτουργίας. Βασιζόμενος στην αρχαία εκκλησιαστική παράδοση, επεσήμανε ότι ήδη από τον 2ο αιώνα το κήρυγμα αποτελούσε οργανικό μέρος της λειτουργικής σύναξης. Αποστολή του είναι να ερμηνεύει τα αναγνώσματα και να τα καθιστά παρόντα στη ζωή των πιστών.

Το Ευαγγέλιο δεν αποτελεί απλώς ανάμνηση γεγονότων του παρελθόντος. Αντιθέτως, αποκαλύπτει τη Βασιλεία του Θεού που έρχεται και συγχρόνως είναι ήδη παρούσα μέσα στην Εκκλησία. Το κήρυγμα καλείται να ανοίξει τα μάτια των ανθρώπων σε αυτή την πραγματικότητα, ώστε τα ευαγγελικά γεγονότα να μην αντιμετωπίζονται ως ιστορικές αναμνήσεις αλλά ως ζωντανή εμπειρία.

Ο κ. Μαυρόπουλος αναφέρθηκε στη συνήθεια να μεταφέρεται το κήρυγμα στην ώρα του κοινωνικού. Κατά την άποψή του, η μετατόπιση αυτή υποβαθμίζει τόσο το

κήρυγμα όσο και την προετοιμασία για τη Θεία Κοινωνία. Το κήρυγμα θα έπρεπε να ακολουθεί το Ευαγγέλιο, ώστε να αποτελεί φυσική συνέχεια των αναγνωσμάτων και να προετοιμάζει τον λαό για τη μυσταγωγική εμπειρία της λειτουργίας.

Ένα από τα σημαντικότερα θέματα της συζήτησης είναι η σχέση του ανθρώπου με τον Χριστό. Ο κ. Μαυρόπουλος τόνισε ότι η σχέση αυτή είναι οντολογική και υπαρξιακή. Μέσα στη Θεία Λειτουργία ο άνθρωπος συνδέεται με τη θεωμένη ανθρώπινη φύση του Χριστού και συμμετέχει στη νέα δημιουργία που εγκαινίασε ο Χριστός ως «Νέος Αδάμ».

Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε και το θέμα της αγάπης. Η χριστιανική αγάπη δεν ταυτίζεται με μια απλή ανθρώπινη συμπάθεια. Η αγάπη προς τον εχθρό παρουσιάζεται ως δώρο του Αγίου Πνεύματος και ως έκφραση της θείας ζωής μέσα στον άνθρωπο.

Η συζήτηση επεκτάθηκε και στο μυστήριο της Θείας Κοινωνίας. Τονίστηκε ότι η προσέλευση στη Θεία Κοινωνία δεν βασίζεται στην ανθρώπινη αξιότητα αλλά στη χάρη του Θεού. Ο άνθρωπος δεν κοινωνεί επειδή πέτυχε την τελειότητα, αλλά επειδή τολμά να εμπιστευθεί τον εαυτό του στην αγκαλιά του Θεού. Η Θεία Κοινωνία είναι ένα «άλμα πίστεως», ένα ρίσκο που εμπεριέχει εμπιστοσύνη και αγάπη.

Ένα άλλο βασικό θέμα αφορά την επίδραση που ασκεί ο κήρυκας στην ενοριακή ζωή. Ο π. Γεώργιος εξήγησε ότι πολλοί άνθρωποι συνδέονταν με το παρεκκλήσιο της Αγίας Ξένης εξαιτίας του ίδιου του Κωνσταντίνου Γανωτή. Δεν πήγαιναν μόνο για να ακούσουν έναν καλό ρήτορα αλλά για να συναντήσουν έναν άνθρωπο που εξέπεμπε χαρά, γαλήνη και αγάπη. Το κήρυγμά του δεν προκαλούσε θαυμασμό για τη ρητορική του δεινότητα αλλά εσωτερική αγαλλίαση και πνευματική ανάπαυση.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η εικόνα του ανθρώπου που εισέρχεται στη Θεία Λειτουργία «άγριος» και καλείται να εξέλθει «άγιος». Οι συνομιλητές επισήμαναν ότι ο σύγχρονος άνθρωπος κουβαλά μέσα του φόβους, άγχη, συγκρούσεις και πληγές. Το γνήσιο κήρυγμα δεν οξύνει αυτή την εσωτερική ένταση αλλά τη θεραπεύει, οδηγώντας τον άνθρωπο στη γαλήνη και στην ειρήνη του Χριστού. Ο λόγος του Γανωτή θεωρείται χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου θεραπευτικού λόγου.

Η πνευματική εμπειρία των αγρυπνιών αναφέρθηκε επίσης ως χώρος όπου ο άνθρωπος βρίσκει ανάπαυση από την πίεση της καθημερινότητας. Ο Κωνσταντίνος Γανωτής συνήθιζε να λέει ότι οι άνθρωποι τρέχουν στις αγρυπνίες επειδή αναζητούν μια ευκαιρία να σταματήσουν τον ξέφρενο ρυθμό της ζωής και να ξαναβρούν τον εαυτό τους ενώπιον του Θεού. Η Εκκλησία αποτελεί τόπο θεραπείας και όχι χώρος καταδίκης.

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό σημείο της συζήτησης αφορά την αυθεντικότητα του κήρυκα. Οι συνομιλητές συμφώνησαν ότι δεν αρκεί να πιστεύει κανείς αυτά που λέει· πρέπει να τα ζει. Ο π. Γεώργιος περιγράφει τον πατέρα του ως άνθρωπο συνεχούς προσευχής, ο οποίος ακόμη και κατά τη μελέτη ή στον ύπνο του βίωνε την ευχή «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με». Η πνευματική αυτή ζωή αποτελούσε τη βάση του κηρύγματός του. Ο κόσμος διαισθανόταν ότι άκουγε λόγο βιωμένο και όχι θεωρητικές ιδέες.

Συνδέθηκε έτσι το ζήτημα της ειλικρίνειας με την αποδοχή του κηρύγματος. Οι άνθρωποι, και ιδιαίτερα οι νέοι, δεν πείθονται από λόγια που δεν συνοδεύονται από προσωπικό βίωμα. Αντιθέτως, αναζητούν αυθεντικούς μάρτυρες της πίστης. Για τον λόγο αυτό ο Κωνσταντίνος Γανωτής ήταν όχι θεωρητικός δάσκαλος αλλά μάρτυρας της παρουσίας του Θεού.

Ένα ακόμη κεφάλαιο της συζήτησης αφορούσε τη γλώσσα των κηρυγμάτων. Παρότι ο Γανωτής ήταν άριστος φιλόλογος και γνώστης της ελληνικής γλώσσας, επέλεξε συνειδητά μια απλή και κατανοητή έκφραση. Η επιλογή αυτή παραλληλίζεται με τη στάση του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, ο οποίος, αν και ιδιαίτερα μορφωμένος, μιλούσε στον λαό με τη γλώσσα που καταλάβαινε. Η απλότητα δεν παρουσιάζεται ως ένδειξη έλλειψης παιδείας αλλά ως πράξη αγάπης και κοινωνίας με τον άνθρωπο.

Ο Δημήτρης Μαυρόπουλος συνέδεσε αυτή την επιλογή και με τη σκέψη του Σολωμού, ο οποίος θεωρούσε ότι ο αληθινός δημιουργός δεν «κατεβαίνει» στον λαό αλλά «ανεβαίνει» προς αυτόν. Η απλή γλώσσα προϋποθέτει ταπείνωση και παραίτηση από τη φιλοδοξία της επίδειξης γνώσεων. Έτσι, η επικοινωνία γίνεται αυθεντική και ουσιαστική.

Στη συνέχεια έγινε αναφορά στη θεολογία της δεκαετίας του 1960 και στην επιφύλαξη που συχνά υπήρχε απέναντι στο κήρυγμα. Σύμφωνα με τον κ. Μαυρόπουλο, η επιφύλαξη αυτή οφειλόταν στο γεγονός ότι πολλά κηρύγματα είχαν μετατραπεί σε ηθικολογικές αναλύσεις, απομακρυσμένες από το ευαγγελικό και λειτουργικό τους περιεχόμενο. Το πρόβλημα δεν ήταν το κήρυγμα καθαυτό αλλά η αλλοίωση του χαρακτήρα του.

Το βιβλίο «Λόγοι Καρδιάς απ' την Ωραία Πύλη» αποτελεί μια πολύτιμη μαρτυρία ενός ανθρώπου που έζησε βαθιά την ορθόδοξη πίστη και τη μετέδωσε με τρόπο απλό, ζωντανό και παρηγορητικό. Ο Κωνσταντίνος Γανωτής ήταν κήρυκας που δεν κατήγγελλε αλλά θεράπευε, δεν εκφόβιζε αλλά ενθάρρυνε, δεν ύψωνε ηθικά βάρη αλλά άνοιγε δρόμους προς την ελευθερία της αγάπης. Η βασική του

παρακαταθήκη είναι ότι το Ευαγγέλιο δεν αποτελεί σύστημα κανόνων αλλά πρόσκληση σε σχέση με τον Χριστό, σε μεταμόρφωση της ύπαρξης και σε συμμετοχή στη χαρά της Βασιλείας του Θεού. Μέσα από τα κηρύγματά του, ο αναγνώστης καλείται να ανακαλύψει έναν χριστιανισμό της καρδιάς, της ελπίδας και της χαράς, όπου η αγάπη υπερβαίνει τον φόβο και η συγχώρηση νικά την κατάκριση.

